

**Załącznik
do Uchwały Nr XI/66/2011
Rady Gminy w Nowej Karczmie
z dnia 13 października 2011r.**

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST DLA GMINY NOWA
KARCZMA NA LATA
2011-2032**

Nowa Karczma, październik 2011 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego
3. Cele i zadania programu
4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające
5. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Nowa Karczma
6. Finansowe aspekty realizacji programu
7. Harmonogram realizacji programu i wskaźniki jego monitorowania
8. Podsumowanie
9. Załączniki:
 - **nr 1** Wniosek o dofinansowanie odebrania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest
 - **nr 2** Oznakowanie wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania
 - **nr 3** Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

I. Wprowadzenie.

Azbest to nazwa kilku krzemianów, które mają strukturę włóknistą i budowę krystaliczną. Są to materiały nieograniczone o unikalnych właściwościach chemicznych i fizycznych, które były przyczyną różnorodnego ich wykorzystania już w czasach starożytnych. Azbesty niezależnie od różnic chemicznych i wynikających z budowy krystalicznej są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie. Ich występowanie jest dość powszechne, ale tylko w niewielu miejscach kuli ziemskiej azbest był i jeszcze jest eksploatowany na skalę przemysłową. Pod względem mineralogicznym rozróżnia się dwie grupy azbestów: grupę serpentynów i grupę azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy tylko jedna odmiana azbestu – **azbest chryzotylowy** stosowany w największych ilościach (jest on włóknistą odmianą serpentynu, ma biały kolor, jest miękki, jedwabisty, o długości włókien do 60mm w kształcie rurki skręconej spiralnie) W grupie amfibolowej wyróżnia się pięć odmian minerałów włóknistych: **amozyt** (krzemian żelazowo-magnezowy o zabarwieniu brązowym, odporny na kwasy, alkohole i wodę morską), **krokiolit** (krzemian sodowo-żelazowy o kolorze niebieskim, najczęściej stosowany w przemyśle, odporny na działanie chemikaliów), **antofilit** (krzemian magnezowy zawierający żelazo, odporny na chemikalia i wysokie temperatury) a także **tremolit** i **aktynolit**, które nie posiadają znaczenia przemysłowego. Azbest wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych. Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie w budownictwie, mieszkaniowym, użyteczności publicznej, przemysłowym, w energetyce, instalacjach przemysłu chemicznego, w przemyśle motoryzacyjnym oraz wielu innych dziedzinach gospodarki.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

- „wyroby miękkie” – których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.
- „wyroby twarde” – których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. ciecie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą między innymi:

- a) Wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak np.: płyty faliste (eternit), obudowy, płyty Karo, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35% azbestu.
- b) Wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, zbiorników, przewodów rurowych a także ubrań i tkanin ognioodpornych (tj. wata, włóknina, sznury, przędza, taśmy, tkaniny termoizolacyjne) zawierające od 75 do 100% azbestu.
- c) Wyroby uszczelniające np. tektury, płyty azbestowo-kauczukowe (mogą być zbrojne), szczeliwa plecione
- d) Wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe
- e) Wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierają one od 20 do 40% azbestu.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Źródła zanieczyszczeń środowiska azbestem:

- Źródła naturalne: kopalnie azbestu, zanieczyszczenia złóż węgla kamiennego, rud miedzi, niklu, kamienia budowlanego, talku, wód przepływających przez złoża azbestu i inne
- Źródła związane z przetwórstwem azbestu: korozja płyt azbestowo-cementowych, rur kanalizacyjnych, okładzin ciernych, materiałów izolacyjnych, odpady przemysłowe
- Źródła wewnątrz pomieszczeń: urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne, izolacje zawierające azbest

II. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Biologiczna agresywność azbestu jest związana ze stopniem penetracji i ilością włókien w dolnej części układu oddechowego. Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne o średnicy mniejszej od $3\mu\text{m}$, i długości powyżej $5\mu\text{m}$ czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą być już wydalone. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci różnych schorzeń. Pojawienie się patologii będących następstwem ekspozycji na pył azbestu jest zależne od rodzaju ekspozycji, wyróżnia się ekspozycje zawodową, parazawodową (domową) i środowiskową. Różnią się one w sposób istotny wielkością stężeń włókien, ich rozmiarami, długością trwania narażenia a także skutkami dla zdrowia i wielkością ryzyka wystąpienia określonych nowotworów złośliwych. Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną następujących chorób: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuca i międzybłoniaków, a także przewlekłego zapalenia oskrzeli. W ekspozycji parazawodowej i środowiskowej na pył azbestu praktycznie głównym skutkiem, który należy brać pod uwagę jest międzybłonniak opłucnej oraz wzrost ryzyka raka płuca. Azbest jest uznanym czynnikiem rakotwórczym, jednym z najgroźniejszych zanieczyszczeń środowiska człowieka. Szacuje się, że na świecie rocznie na choroby azbestozależne umiera 100 tys. osób.

Dopóki jednak włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby te nie stanowią zagrożenia dla zdrowia.

III. Cele i zadania programu

Celem programu jest:

- Doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowa Karczma oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie,
- Wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Gmina Nowa Karczma zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku.

W tym celu program zakłada realizację następujących zadań:

- 1) Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania;
- 2) Utworzenie bazy danych w oparciu o rejestr wniosków;
- 3) Mobilizowanie właścicieli budynków i obiektów budowlanych do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej;
- 4) Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy;
- 5) Wymiana rur wodociągowych z azbestu;
- 6) Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest;
- 7) Oczyszczanie w miarę potrzeb terenów wiejskich z odpadów azbestowych;
- 8) Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- 9) Bieżący monitoring realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom;
- 10) Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu;
- 11) Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.

IV. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające

Od 1997r., na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997.Nr 101,poz.628). Demontaż pokryć cementowo-azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) oraz w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. Nr 8, poz. 31).

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku.

W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku, której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej:

Obowiązki gminy i powiatu :

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),
- udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu).
- przygotowanie sprawozdań finansowych z realizacji zadań Programu

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników – bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest :

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz ze sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”,
- sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie, wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest),
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o :
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest :

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,

- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1m przy stosowaniu osłon,
- umieszczeniu tablic ostrzegawczych
- zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

V. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Nowa Karczma

Charakterystyka Gminy Nowa Karczma

Gmina Nowa Karczma, znajduje się w powiecie kościerskim województwa pomorskiego. Dzieli się na 17 sołectw, zamieszkała jest przez **6 651** mieszkańców (stan na 01.01.2011r.) a jej powierzchnia wynosi 11.309 ha.

Obszar gminy, ukształtowany przez najmłodsze stadia ostatniego zlodowacenia bałtyckiego oraz późniejszą działalność wód polodowcowych charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Najwyższa jest część północna gminy wzniesiona średnio powyżej 200-220m n. p. m. Gmina Nowa Karczma położona jest w zlewni rzeki Wierzycy i jej dopływu rzeki Wietcisy. Obszar gminy stanowi fragment zlewni źródłiskowej dla rzeki Wierzycy. Rzeka płynie wzdłuż zachodniej granicy gminy Nowa Karczma, wpływając miejscami na obszar gminy Kościerzyna.

Obszary prawnie chronione zajmują znaczną powierzchnię gminy.

Na terenie Gminy Nowa Karczma znajdują się:

- Kaszubski Park Krajobrazowy wraz z otuliną (powierzchnia parku bez otuliny na obszarze gminy wynosi 120,0 ha) obejmuje on niewielki fragment północnej części gminy na granicy z gminą Somonino z rozległym terenem potorfi, postulowanym do objęcia ochroną jako użytek ekologiczny.
- Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje północno-wschodnią część gminy. Obszar ten charakteryzuje urozmaicone ukształtowanie terenu, duży powierzchniowy udział lasów i znaczna jeziorność.

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Więcisy przylega od południa do Przywidzkiego OChK i obejmuje środkowy odcinek doliny rzeki Więcisy, wciętej głęboko w powierzchnię wysoczyzny.
- Ponadto 6 otulin NATURA 2000, są to:
 - „Wielki Klincz” PLH 22_35
 - „Lubieszynek” PLH 22_25
 - „Dolina Środkowej Więcisy” PLH220009
 - „Piotrowo” PLH 22_45
 - „Szumleś” PLH 22_38
 - „Dąbrówka” PLH 22_42

Gmina Nowa Karczma leży w obrębie Pojezierza Kaszubskiego. Obszar gminy to głównie wysoczyzna morenowa z licznymi pagórkami morenowymi i zagłębieniami między morenowymi. Na zapleczu moren występują rozległe powierzchnie pól sandrowych o znacznie łagodniejszej powierzchni. Obszar pól sandrowych zajmuje północno-zachodnią część gminy w rejonie miejscowości Nowy Barkoczyn i Stary Barkoczyn.

Cała powierzchnia gminy porozcinana jest dolinami powstałymi wskutek erozyjnej działalności wód lodowcowych, rzecznych, czy samego lodowca. Są to doliny różnej wielkości, bardzo często wypełnione jeziorami.

Sołectwa Gminy Nowa Karczma:

Będomin, Rekownica, Szpon, Jasiowa Huta, Skrzydłowo, Sztofrowa Huta, Nowa Karczma, Lubań, Szumleś Szlachecki, Grabowska Huta, Szumleś Królewski, Grabówko, Stary Barkoczyn, Grabowo, Liniewko, Nowy Barkoczyn, Szatarpy.

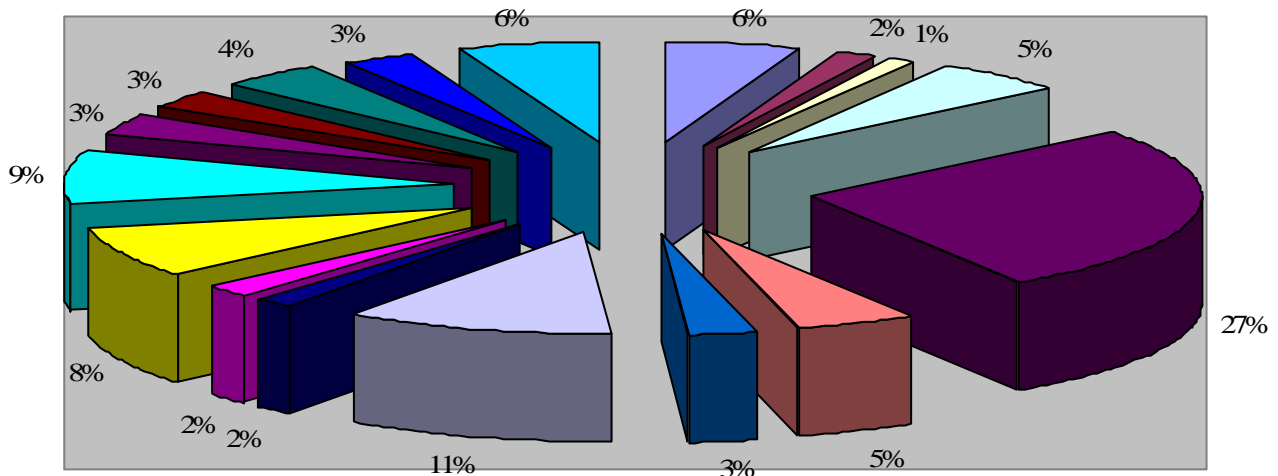
Określenie szacunkowych ilości azbestu na terenie Gminy Nowa Karczma.

Informacje o ilościach i miejscach występowania azbestu na terenie danych sołectw zebrano od sołtysów i mieszkańców. Zebrane informacje przedstawiono w poniższej tabeli. Należy jednak podkreślić, iż mimo przekazania informacji o potrzebie zgłaszania faktu posiadania wyrobów zawierających azbest zakłada się, że nie wszystkie miejsca udało się spisać i zlokalizować. Łącznie zebrano ponad 1000 ankiet od właścicieli i użytkowników obiektów budowlanych.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Nowa Karczma (stan 01.01.2011r.)

Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Liczba mieszkańców (osoby)	Powierzchnia (km ²)	Ilość odpadów azbestowych (m ²)	Ilość odpadów azbestowych (tony [Mg])
Rekownica	197	9,95	8470	165,230
Szpon	77	6,40	2592	104,4
Jasiowa Huta	86	2,77	1865	37,758
Skrzydłowo/ Skrzydlówko	378	9,24	8385,84	40,02
Grabowo Kościerskie	1194	12,86	41431	835,2
Będomin	145	3,42	7673	164,778
Sztofrowa Huta	98	2,35	4453	81,78
Nowa Karczma	1218	15,56	16940	131,37
Szumleś Szlachecki	166	3,57	2314	60,9
Szumleś Królewski	183	4,47	3055	52,2
Lubań	1049	9,81	12753,8	312,243
Grabówko	277	10,95	13272	229,68
Grabowska Huta	168	5,7	4804,5	54,462
Stary Barkoczyn	202	7,49	4811	40,89
Nowy Barkoczyn	605	8,44	6498	98,422
Liniewko	197	4,26	4739	149,727
Szatarpy	411	6,39	8718	46,98
Razem	6651	123,63	152775,14	2606,04

*przyjęty przelicznik do obliczenia ilości ton – 17kg/m²

■ Rekownica	■ Szpon	■ Jasiowa Huta	■ Skrzydłowo/Skrzydłówko
■ Grabowo Kościerskie	■ Będzin	■ Sztofrowa Huta	■ Nowa Karczma
■ Szumleś Szlachecki	■ Szumleś Królewski	■ Lubań	■ Grabówko
■ Grabowska Huta	■ Stary Barkoczyn	■ Nowy Barkoczyn	■ Liniewko
■ Szatarki			

Stopień pilności I oznacza konieczność wymiany lub naprawy wyrobu

Stopień pilności II oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie jednego roku

Stopień pilności III oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie 5 lat.

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest, jest dostępny w Urzędzie Gminy Nowa Karczma. Z analizy przedłożonych informacji wynika, że na terenie gminy dominują wyroby zawierające azbest w postaci wyrobów azbestowo – cementowych pozostała ilość azbestu występuje głównie w wyrobach izolacyjnych.

Inwentaryzacja ta jest podstawą opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowa Karczma.

VI. Finansowe aspekty realizacji programu

Stosowanie przez kolejne lata wyrobów azbestowych w budownictwie wpłynęło na jego nagromadzenie w gospodarstwach i obiektach budowlanych. Obecnie wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest jest procesem bardzo kosztownym i długoletnim. Nie można również założyć równomiernego realizowania Programu. Tempo usuwania azbestu w gminie zależeć będzie przede wszystkim od:

- stopnia upowszechnienia celowości eliminacji azbestu wśród mieszkańców;
- sytuacji finansowej społeczeństwa;
- wprowadzenia motywacyjnej polityki finansowej przez gminę i inne instytucje zewnętrzne;
- wieku wyrobu azbestu (wraz z upływem czasu stan wyrobów zawierających azbest będzie ulegał stopniowemu pogorszeniu, spowodować to może kumulację odpadów azbestowych pod koniec realizacji Programu w latach 2020-2032).

Zważywszy na fakt, że przeważająca część mieszkańców nie potrafiła precyzyjnie określić przewidywanego terminu likwidacji wyrobów zawierających azbest gmina deklaruje się zakończyć prace z usuwaniem azbestu do końca 2032 roku.

Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, Gmina Nowa Karczma w miarę możliwości i zainteresowania mieszkańców będzie ubiegała się na ten cel po środki zewnętrzne, zwłaszcza z WFOŚiGW i NFOŚiGW.

VII. Harmonogram realizacji programu i jego wskaźniki monitorowania

Lp.	Działanie	Okres realizacji
1.	Opracowanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy”	2011r.
2.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli instalacji i innych wyrobów zawierających azbest	przez cały okres realizacji Programu
3.	Aktualizacja bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	przez cały okres realizacji Programu
4.	Usunięcie wyrobów zawierających azbest w tym z obiektów stanowiących własność gminy	do 2032
5.	Monitorowanie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Nowa Karczma na lata 2011-2032	przez cały okres realizacji Programu
6.	Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu	przez cały okres realizacji Programu
7.	Przedstawianie Radzie Gminnej w Nowej Karczmie sprawozdania z przebiegu realizacji Programu	raz w roku

Lp.	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1.	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m ² powierzchni gminy w kolejnych latach realizacji Programu	kg/m ²
2.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji Programu	%
3.	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN/rok
4.	Ilość zinwentaryzowanych dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest	szt.
5.	Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest	szt.

VIII. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek, czego mogą one stać się źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza, co jest niebezpieczne dla zdrowia. Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez odpowiednie instytucje skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Ważna jest także świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak największej liczbie społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest. Przewidujemy, że w następnych latach, Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, bardziej precyzyjnie planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

IX. Załączniki

Załącznik nr 1

WNIOSEK O DOFINANSOWANIE ODEBRANIA I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST – (PRZYKŁAD)

W N I O S E K

o dofinansowanie odbioru odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca:
(imię i nazwisko właściciela nieruchomości)

adres do korespondencji:

.....
(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr. domu, nr. lokalu)

telefon: **tytuł prawny do nieruchomości:**
(własność, współwłasność, najem)

2. Miejsce wytworzenia i zdeponowania odpadów zawierających azbest:

.....
(ulica i nr domu/nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony demontaż pokrycia dachowego / elewacji)

nr ewidencyjny działki

3. Rodzaj odpadów:.....
(płyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość szacunkowa odpadów:.....

**5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem(am)
zgodnie z prawdą.**

.....
(data i podpis wnioskodawcy)

6. Adnotacje urzędowe:

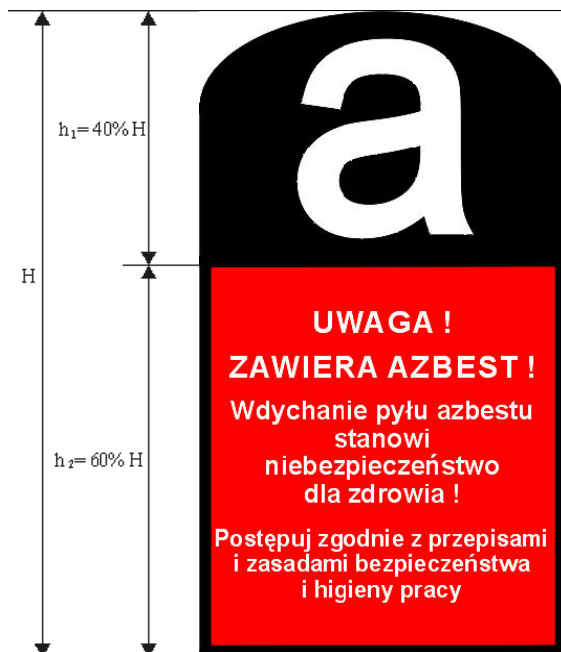
.....
(wypełnia Urząd Gminy)
.....
.....

Uwagi: Wniosek należy złożyć w Urzędzie Gminy.

Załącznik nr 2

OZNAKOWANIE WYROBÓW, ODPADÓW I OPAKOWAN ZAWIERAJACYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST, A TAKŻE MIEJSC ICH WYSTĘPOWANIA

Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

Oznakowanie wzorowane jest na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478/EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest oraz odpady lub miejsca ich występowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem, powinno posiadać wymiary co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,

b) oznakowanie powinno się składać z dwóch części:

części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę „a” w białym kolorze na czarnym tle,

części dolnej ($h_2 = 60\% H$), zawierającej standardowy napis w białym i/lub czarnym kolorze na czerwonym tle i powinien być wyraźnie czytelny,

c) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit-azbest niebieski”.

Załącznik nr 3

Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

(Stan prawny na 01.01.2011r. – podczas realizacji Programu do roku 2032 należy kontrolować aktualność aktów prawnych i stosować stan prawny aktualny na dzień podejmowania rozstrzygnięcia)

I USTAWY

- 1) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. – Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz.1623 ze zm.) zgodnie z art. 30 ust. 7 Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować: zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych, wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.
- 2) Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tj. – Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, ze zm.) zakazuje wprowadzania na polski obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec.
- 3) Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (tj. - Dz. U. z 2009r. Nr 152, poz. 1222, ze zm.). Ustawa reguluje problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych oraz określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzenia do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko.
- 4) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj. – Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 628 ze zm.) zgodnie z art.1 ustawa określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym, i gminnym.

- 5) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. – Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627) Ustawa ta wprowadziła m.in. obowiązek składania przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a także osoby prawne stosownych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym również azbest)
- 6) Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 ze zm.). Ustawa reguluje zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

II ROZPORZĄDZENIA

1. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. Nr 8, poz. 31)
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (tj. - Dz. U. z 2004 Nr 71 poz. 649)
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (tj. - Dz. U. z 2006r. Nr 30, poz. 213)
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595 ze zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U z 2003 r. Nr 1, poz. 12)
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986)
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania

- na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553 z późn. zm)
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
 11. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.)
 12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549)
 13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)
 14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. (Dz. U. Nr 175, poz. 1439) określa terminy, formę, układ Ministra wymagane techniki przedkładania informacji.
 15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571)

III. ZARZĄDZENIA

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231)